DOMSTOLENS DOM (ANDEN AFDELING)
AF 11. OKTOBER 1979 [1]

Anklagemyndigheden i Besançon mod Bouhelier m.fl. (anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Tribunal correctionnel de Besançon)

»Ankergangsure; tredjelande«

Sag 225/78

Sammendrag

Internationale aftaler — Fællesskabets aftaler — aftaler med Grækenland, Spanien og Østrig — nationale foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner for udførselen til disse lande — eksportlicenser eller typeattester, begge krævet i 1972 — forenelighed mellem de ovennævnte aftaler

(Associeringsaftalen EØF — Grækenland, art. 6 og 28; aftalen EØF-Spanien, art. 12; midlertidig overenskomst EØF — Østrig, art. 10 og 16)

Det var hverken i strid med den mellem Fællesskabet og Grækenland den 9. juli 1961 indgåede associeringsaftale, eller med den mellem Fællesskabet og Spanien den 29. juni 1970 indgåede aftale, eller med den mellem Fællesskabet og Østrig den 25. september 1972 indgåede midlertidige overenskomst, at en medlemsstat i 1972 anvendte bestemmelser, hvorefter der ved eksport af bestemte varer til tredjelande krævedes en licens eller en afgiftsfri typeattest, der erstattede licensen, og som kunne nægtes, såfremt varernes kvalitet ikke opfyldte visse normer, fastsat af det organ, som udstedte attesten.

I sag 225/78

angående en anmodning, som i medfør af EØF-traktatens artikel 177 af Tribunal correctionnel de Besançon er indgivet til Domstolen for i den sag, som verserer for nævnte ret mellem

ANKLAGEMYNDIGHEDEN I BESANÇON,

1 — Processprog: Fransk.

og

BOUHELIER M.FL.,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af begreberne kvantitative udførselsrestriktioner og foranstaltninger med tilsvarende virkning i forhold til tredjelande, med hvilke Fællesskabet har indgået internationale handelsaftaler,

afsiger

DOMSTOLEN (anden afdeling)

sammensat af formanden for første afdeling, Mackenzie Stuart, dommerne P. Pescatore og A. Touffait,

generaladvokat: F. Capotorti
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

De faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb og de indlæg, der er indgivet i henhold til artikel 20 i statutten for EØF-Domstolen, kan sammenfattes således:

I — De faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne

1. I Frankrig findes en ordning vedrørende kontrol med kvaliteten af visse til eksport bestemte ure.

Lov nr. 48-1228 af 22. juli 1948 — der trådte i stedet for den midlertidige lov af 17. november 1943 — fastsætter retsstillingen for de centre for industriel teknik, der har til formål at styrke det tekniske fremskridt og bidrage til forøgelse af effektiviteten og til garanti for kvaliteten i industrien. Lovens artikel 1 bestemmer, at der »i enhver virksomhedsgren, hvor det findes påkrævet ... ved finans-,

økonomi- og handels- og industriministeriel anordning, kan oprettes almennyttige institutioner kaldet 'centre for industriel teknik'«. Samme lovs artikel 8 bestemmer, at disse tekniske centres indtægter navnlig består af tvungne kontingenter fra virksomheder, som hører til den pågældende branche.

Inden for rammerne af denne lov skete der ved en fællesministeriel anordning af 22. april 1949 en omdannelse af det tekniske center for urindustrien til et center for industriel teknik — en almennyttig institution, til hvis fordel der ved dekret af 21. september 1966 blev indført en parafiskal afgift på grundlag af priserne for uranlæg, ure og urværker, uanset om disse varer var bestemt til eksport eller ej.

Til en af den nævnte almennyttige institutions væsentligste opgaver hører det at garantere kvaliteten af de af urindustrien eksporterede produkter. Med henblik herpå fører den, ved udtagning af vareprøver af de partier, der ønskes eksporteret, kontrol med indkapslede ankergangsure og -urværker af fransk fabrikat for at sikre, at de opfylder visse kvalitetskrav. Ved denne kontrol, der normalt ikke varer længere end 48 timer, opkræves der generelt hverken gebyr eller afgift, når prøverne opfylder de nævnte kvalitetskrav. Kun hvis varepartierne skal underkastes endnu en prøve — idet den første kontrol har afsløret tilstrækkeligt graverende fabrikationsfejl — pålægges de ydeligere udgifter eksportørerne. Dersom kontrollen viser, at kravene er opfyldt, kan prøveattesten fra Cetehor træde i stedet for den eksportlicens, som — i mangel af nævnte attest — udkræves i henhold til to i Den franske Republiks lovtidende af 30. oktober 1962 og 24. november 1964 offentliggjorte »meddelelser til eksportørerne«.

2. Det er netop i tilfælde, hvor Cetehor-attester således er trådt i stedet for eksportlicensen, at der opstod den tvist, hvori Tribunal correctionnel de Besançon (kriminalretten) ved dom af 19. maj 1976 anmodede Domstolen om en præjudiciel afgørelse som følge af, at Claude Bouhelier, Charles Girardet og Rémy Zimmermann var tiltalt for at have forfalsket nogle af Cetehor udstedte kontrolattester ved til det oprindelige ciffer 4 at føje et nul eller et andet ciffer og herefter til steder uden for frizonen at have eksporteret et betydeligt antal ankergangsure eller -urværker, som ikke var kontrolleret eller end ikke svarede til de i den tilhørende attest nævnte karakteristika.

Det præjudicielle spørgsmål var affattet således:

»Før afgørelse træffes i såvel den offentlige som den borgerlige sag, anmodes De europæiske Fællesskabers Domstol om præjudicielt at afgøre, om ordene 'kvantitative udførselsrestriktioner og foranstaltninger med tilsvarende virkning' i EØF-traktatens artikel 34 skal forstås således, at de også omfatter sådanne bestemmelser i en medlemsstat, hvorefter der for eksport af visse varer kræves enten en licens eller en afgiftsfri typeattest, som træder i stedet herfor, og som kan nægtes, såfremt kvaliteten ikke opfylder visse normer fastsat af det organ, der udsteder attesten.«

Ved dom af 3. februar 1977 (Sml., s. 197) kendte Domstolen for ret:

»Udtrykket 'kvantitative udførselsrestriktioner såvel som alle foranstaltninger med tilsvarende virkning' i EØF-traktatens artikel 34 skal forstås således, at det omfatter sådanne bestemmelser i en medlemsstat, der for eksport af visse varer stiller krav enten om en licens eller om en typeattest, som træder i stedet herfor, og som kan nægtes, såfremt kvaliteten ikke opfylder visse normer fastsat af det organ, der udsteder attesten, også selv om attesten ikke giver anledning til opkrævning af afgift.«

Som følge af denne dom offentliggjorde den franske regering i Den franske Republiks lovtidende af 14. juli 1977 en meddelelse til eksportørerne, hvori det anførtes, at typeattester udstedt af Cetehor for udførsel af visse urværker til Det europæiske Fællesskabs medlemsstater ikke længere krævedes, og at der heller ikke krævedes fremlæggelse af eksportlicens 02 for de samme varer til de samme lande.

Som følge af samme dom lod anklagemyndigheden sagen fortsætte ved Tribunal correctionnel de Besançon og krævede de tiltalte Bouhelier, Girardet og Zimmermann domfældt for at have »foretaget ulovlige udførsler ved hjælp af falske dokumenter til lande uden for EØF, idet Rom-traktaten ikke finder anvendelse på de nævnte udførsler, og disse derfor må anses som udførsler uden vareangivelse, som er forbudt, eftersom de er foretaget ved hjælp af falske angivelser med det formål at omgå kvalitetskontrollen ved udførselen af de pågældende varer«.

De tiltalte har i deres sidste forsvarsindlæg for Tribunal correctionnel de Besançon imod de af generaldirektoratet for toldvæsenet fremførte anbringender henvist til de internationale aftaler, der er indgået mellem EØF og landene i Den europæiske Frihandelssammenslutning (EFTA), samt aftalerne mellem EØF og andre lande i Europa, Afrika, Sydamerika og Det fjerne Østen; de tiltalte hævder, at de nævnte forskellige aftaler indebærer, at Rom-traktatens bestemmelser finder anvendelse på visse af landene, og at udførsler til disse lande ligesom udførsler til EØF-landene følgelig er underkastet kravet om fremlæggelse af en eksportlicens eller en Cetehor-attest.

De tiltalte kræver subsidiært, at sagen endnu en gang forelægges De europæiske Fællesskabers Domstol, for at denne kan træffe afgørelse om, hvorvidt nævnte Domstols dom af 3. februar 1977 skal fortolkes således, at bestemmelserne om fremlæggelse af en typeattest for udførsler til lande, som har indgået en frihandelsaftale med Fællesskabet, også er i strid med fællesskabsretten.

Ved dom af 29. september 1978 frifandt Tribunal correctionnel de Besançon de tiltalte for anklagen for at have foretaget udførsler ved hjælp af falske Cetehorattester til Fællesskabets medlemsstater. Desuden har retten forelagt Domstolen nedenstående nye præjudicielle spørgsmål:

»1. Skal artiklerne 6, 28 og 29 i den mellem Det europæiske Fællesskab og Grækenland den 9. juli 1961 indgåede associeringsaftale fortolkes således, at et medlemsland i EØF for udførsel til Grækenland kan stille krav om en eksportlicens eller om en

afgiftsfri typeattest, som træder i stedet herfor, og som kun kan nægtes, såfremt kvaliteten ikke opfylder visse normer fastsat af det organ, der udsteder attesten?

2. Kan et medlemsland i EØF i medfør af aftalen mellem EØF og Spanien indgået den 29. juni 1970, navnlig i henhold til artiklerne 1, 8 og 12, for udførsel til Spanien stille krav om eksportlicens eller om en afgiftsfri typeattest, som træder i stedet herfor, og som kun kan nægtes, såfremt kvaliteten ikke opfylder visse normer fastsat af det organ, der udsteder attesten?

Udgør kravet om nævnte attest et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen?

3. Kan et medlemsland i EØF i medfør af den midlertidige overenskomst mellem EØF og republikken Østrig, indgået den 22. juli 1972, navnlig i henhold til artiklerne 10 og 16, for eksport til Østrig stille krav om en eksportlicens eller om en afgiftsfri typeattest, som træder i stedet herfor, og som kun kan nægtes, såfremt kvaliteten ikke opfylder visse normer fastsat af det organ, der udsteder attesten?

Udgør kravet om denne attest et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen?«

Dommen blev registreret på Domstolens justitskontor den 9. oktober 1978.

I henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for Domstolen har Kommissionen for De europæiske Fællesskaber indgivet skriftlige indlæg.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

II — Skriftlige indlæg indgivet til Domstolen

EF-Kommissionen har redegjort for de faktiske omstændigheder, de franske bestemmelser, den tidligere dom fra Domstolen og anbringenderne fra de tiltalte, der blev frifundet for tiltalen vedrørende de produkter, de eksporterede til medlemsstaterne i EØF, men som herefter blev tiltalt for eksport ved hjælp af forfalskede attester til tredjelande, hvoraf visse har afsluttet overenskomster med EØF.

Kommissionen har først fremsat nogle generelle betragtninger. Den anfører, at Domstolens dom i den første sag af 3. februar 1977 (nævnt ovenfor) angår samhandelen mellem medlemsstaterne, og grundlaget var princippet om frie varebevægelser i fællesmarkedet. Denne retspraksis kan ikke overføres på reglerne for samhandelen med tredje-

lande. Det har Domstolen fastslået i tre domme af 15. juni 1976 (sag 51/75, Sml., s. 811, præmis 17; sag 86/75, Sml., s. 871, præmis 17; sag 96/75, Sml., s. 913, præmis 10), hvor den udtalte, at »... traktatens artikler 110 ff om Fællesskabets handelspolitik [indeholder i øvrigt] ingen forpligtelse for medlemsstaterne til at lade samhandelen med tredjelande være omfattet af de bindende principper, der regulerer de frie varebevægelser mellem medlemsstaterne, særlig forbudet mod foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner«. Anvendelse af kvantitative restriktioner eller foranstaltninger med tilsvarende virkning er nemlig blandt de midler, som anvendes i den fælles handelspolitik i samhandelen med tredjelande. Betydningen af de ord, der anvendes i de retsakter, som angår den fælles handelspolitik over for tredjelande, kan således være meget forskellig fra betydningen af de samme ord anvendt i traktaten til internt brug i Fællesskabet, således som generaladvokat Warner udtalte i sit forslag til afgørelse i sag 51/75 (nævnt ovenfor). Det gælder navnlig, når der er tale om overenskomster indgået af Fællesskabet med bestemte tredjelande, hvor det er i »[ånden, opbygningen og indholdet]« (dom af 5. 2. 1976 i sag 87/75, Sml., s. 129) i selve bestemmelserne i de pågældende aftaler, at man skal søge de regler, der gælder som følge af det særlige formål og af den regel om gensidighed, som begge karakteriserer sådanne aftaler. Disse, som hører til folkeretten, anvender et begreb som toldunion i en mindre præcis betydning end den, der ligger i begrebet toldunion i Fællesskabet, hvilket fremgår af definitionen i artikel XXIV, stk. 8, litra a) i Den almindelige Overenskomst om Told og Udenrigshandel (GATT), der (i artikel XI) tillader restriktioner, som, bl.a., er begrundet i kvalitetskontrol. I forholdet til tredjelande har Fællesskabet allerede udtrykkeligt opretholdt eller indført kvantitative restriktioner. Der må derfor foretages en undersøgelse af bestemmelserne i de forskellige aftaler, der er omtalt i spørgsmålene fra Tribunal correctionnel de Besançon, for at vurdere hvilken betydning, der kan tillægges det forbud mod kvantitative udførselsrestriktioner, som de pågældende aftaler indeholder.

Ifølge Kommissionen foreskriver artikel 28, stk. 1 i associeringsaftalen af 9. juli 1961 mellem EØF og Grækenland (EFT anden serie — 1975 I (1a) s. 3), at forpligtelsen til at ophæve de kvantitative udførselsforanstaltninger skal være opfyldt før udløbet af den i aftalens artikel 6 fastsatte overgangsperiode, dvs. inden den 1. november 1974. Endnu er der ikke blevet vedtaget nogen bestemmelse, og en sådan gjaldt derfor heller ikke på det tidspunkt, hvor de handlinger, de tiltalte i hovedsagen retsforfølges for, fandt sted.

Hvad angår den aftale, der blev indgået med Spanien den 29. juni 1970 (EFT anden serie — 1975 I (1b) s. 3), anfører Kommissionen, at det er hensigten at skabe en frihandelszone mellem Fællesskabet og dette land; man befinder sig i første fase af dens virkeliggørelse; de forpligtelser, der kan udledes af aftalens bilag I og II samt artikel 12, indbærer ikke et forbud mod kvantitative restriktioner, der kan hindre virkningerne af bestemmelser som de, der ønskes anvendt i hovedsagen.

Hvad angår den foreløbige overenskomst, som Fællesskabet afsluttede med Østrig den 22. juli 1972 (JO L 223, af 29. 9. 1972, s. 1), og som trådte i kraft den 2. oktober 1972, udløb denne den 20. december 1972, da den frihandelsaftale, som Fællesskabet den 22. juli 1972 undertegnede med Østrig (EFT 1972 (31. december), s. 3), trådte i kraft. Sidstnævnte aftale, og navnlig artikel 7, indeholder ingen bestemmelse, som forbyder kvantitative udførselsrestriktioner eller foranstaltninger med tilsvarende virkning, hvilket svarer til det normale indhold af en aftale om oprettelse af en frihandelszone. Den foreløbige overenskomst, der efter sin natur er en overgangsordning, kunne ikke indeholde mere end frihandelsaftalen, som blev afsluttet samme dag, men trådte i kraft senere. Man finder højst en pligt til »standstill« (artikel 10), der forbyder indførelse af nye restriktioner.

Af sine undersøgelser drager Kommissionen den konklusion, at de af Tribunal correctionnel de Besançon anførte aftaler ikke fjerner grundlaget for at anvende de omtvistede bestemmelser, og Kommissionen anmoder Domstolen om at kende for ret:

»1. Associeringsaftalen mellem Fællesskabet og Grækenland forbød ikke før overgangsperiodens udløb, dvs. indtil den 31. oktober 1974, opretholdelse af nationale foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative udførselsrestriktioner af den i hovedsagen omtvistede type, da Associeringsrådet ikke har truffet nogen afgørelse i henhold til aftalens artikel 29.

2. Den frihandelsaftale, Fællesskabet har afsluttet med Spanien, indeholder ikke nogen forpligtelse for de kontraherende parter til at ophæve de kvantitative udførselsrestriktioner eller de foranstaltninger, der har tilsvarende virkning som sådanne kvantitative restriktioner.

3. Den foreløbige aftale, som Fællesskabet indgik med Østrig den 25. september 1972, indeholder ikke nogen forpligtelse for de kontraherende parter til at ophæve de kvantitative udførselsrestriktioner eller de foranstaltninger, der har tilsvarende virkning som sådanne restriktioner.«

III — De mundtlige forhandlinger

I retsmødet den 7. juni 1979 har Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, repræsenteret af Jean Amphoux, medlem af dens juridiske tjeneste, afgivet mundtlige indlæg.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 5. juli 1979.

Præmisser

1 Ved dom af 29. september 1978, indgået til Domstolens justitskontor den 9. oktober 1978, har Tribunal correctionnel de Besançon i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt Domstolen en række spørgsmål vedrørende fortolkningen af tre aftaler mellem Det europæiske Fællesskab og Græken-

land, Spanien og Østrig, og spørgsmålene er rejst under en straffesag mod Bouhelier m.fl., der er tiltalt for forfalskning, brug af falske dokumenter og overtrædelser af toldlovgivningen. Dommen er afsagt i forlængelse af en tidligere dom af 19. maj 1976 fra samme ret vedrørende de samme personer, der var tiltalt for de samme forhold. De faktiske omstændigheder var herved følgende:

2 En fransk lov nr. 48-1228 af 22. juli 1948 har fastsat retsstillingen for de centre for industriel teknik, der bl.a. har til formål at sikre kvaliteten i industrien, og en ministeriel anordning (arrêté) af 22. april 1949 udstedt i henhold til nævnte lov oprettede et center for industriel teknik — der er en almennyttig institution — benævnt Cetehor, der bl.a. skal kontrollere kvaliteten af ure og urværker til ankergangsure bestemt til eksport. I henhold til to meddelelser til eksportørerne af 30. oktober 1962 og 24. november 1964 fra finans- og økonomiministeriet kræves der licens for eksport af de nævnte ure og urværker, såfremt varerne ikke er ledsaget af en prøveattest udstedt af Cetehor, som da træder i stedet for eksportlicensen.

3 De tiltalte Bouhelier m.fl. forfalskede i løbet af 1972 en række af Cetehor udstedte kontrolattester og eksporterede på grundlag af de falske dokumenter ankergangsure til andre medlemsstater.

4 Under disse omstændigheder blev Domstolen ved den nævnte afgørelse af 19. maj 1976 forelagt en anmodning om præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af traktatens artikel 34, hvorefter den ved dom af 3. februar 1977 (Sml. s. 197) kendte for ret:

»Udtrykket 'kvantitative udførselsrestriktioner såvel som alle foranstaltninger med tilsvarende virkning' i EØF-traktatens artikel 34 skal forstås således, at det omfatter sådanne bestemmelser i en medlemsstat, der for eksport af visse varer stiller krav enten om en licens eller om en typeattest, som træder i stedet herfor, og som kan nægtes, såfremt kvaliteten ikke opfylder visse normer fastsat af det organ, der udsteder attesten, også selv om attesten ikke giver anledning til opkrævning af afgift.«

5 Som følge af denne dom frifandt Tribunal correctionnel de Besançon ved dom af 29. september 1978 de tiltalte for falsk og brug af forfalskede attester

med henblik på eksport til medlemsstaterne i EØF, men da de pågældende også i forbindelse med samme forhold var tiltalt for at have eksporteret ure og urværker til Grækenland, Spanien og Østrig — alle tredjelande, som er knyttet til Fællesskabet ved aftaler — forelagde den nationale ret Domstolen følgende tre spørgsmål:

»1. Skal artiklerne 6, 28 og 29 i den mellem Det europæiske Fællesskab og Grækenland den 9. juli 1961 indgåede associeringsaftale fortolkes således, at et medlemsland i EØF for udførsel til Grækenland kan stille krav om en eksportlicens eller om en afgiftsfri typeattest, som træder i stedet herfor, og som kun kan nægtes, såfremt kvaliteten ikke opfylder visse normer fastsat af det organ, der udsteder attesten?

2. Kan et medlemsland i EØF i medfør af aftalen mellem EØF og Spanien indgået den 29. juni 1970, navnlig i henhold til artiklerne 1, 8 og 12, for udførsel til Spanien stille krav om eksportlicens eller om en afgiftsfri typeattest, som træder i stedet herfor, og som kun kan nægtes, såfremt kvaliteten ikke opfylder visse normer fastsat af det organ, der udsteder attesten?

   Udgør kravet om nævnte attest et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen?

3. Kan et medlemsland i EØF i medfør af den midlertidige overenskomst mellem EØF og republikken Østrig, indgået den 22. juli 1972, navnlig i henhold til artiklerne 10 og 16, for eksport til Østrig stille krav om en eksportlicens eller om en afgiftsfri typeattest, som træder i stedet herfor, og som kun kan nægtes, såfremt kvaliteten ikke opfylder visse normer fastsat af det organ, der udsteder attesten?

   Udgør kravet om denne attest et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen?«

6 Når henses til de ovenstående spørgsmål, må det fremhæves, at Domstolen i dommen af 3. februar 1977 tog stilling til forholdene inden for Fællesskabet, der karakteriseres af en fuldstændig liberalisering af samhandelen som følge af fjernelsen af enhver form for hindring for importen og eksporten. I deres foreliggende form kan de relevante bestemmelser ikke overføres til forholdet til tredjelande. Spørgsmålet om fjernelse af de kvantitative restriktioner og foranstaltninger med tilsvarende virkning i samhandelen med de af den nationale ret nævnte tre lande — Grækenland, Spanien og Østrig — må undersøges på grundlag af de aftaler, som er i kraft mellem Fællesskabet og de pågældende stater. Da bestemmelserne ikke er ens, må der foretages en særskilt undersøgelse af eksporten til hvert af de nævnte lande.

7 Aftalen om en associering mellem Det europæiske økonomiske Fællesskab og Grækenland af 9. juli 1961 (EFT anden serie — 1975 I (1a), s. 3) bestemmer i artikel 28, stk. 1, at »kvantitative udførselsrestriktioner såvel som alle foranstaltninger med tilsvarende virkning er forbudt mellem de kontraherende parter«. Bestemmelsernes affattelse svarer til affattelsen af traktatens artikel 34, stk. 1.

8 Det må imidlertid konstateres, at bestemmelserne først, jf. artikel 28, stk. 2, er trådt i kraft ved udløbet af den i aftalens artikel 6 fastsatte overgangsperiode, dvs. efter den 1. november 1974. Den har således først haft virkninger efter udløbet af denne periode. En hurtigere ikrafttræden ville ikke have været mulig uden en henstilling fra Associeringsrådet, jf. aftalens artikel 29. Da der pr. 1. november 1974, altså på tidspunktet for de omtvistede forhold, ikke forelå nogen henstilling, var Fællesskabet og medlemsstaterne ikke forpligtet til i samhandelen med Grækenland at ophæve en kontrol af den art, for hvis overtrædelse der er rejst tiltale i hovedsagen.

9 Aftalen mellem Fællesskabet og Spanien af 29. juni 1970 (EFT anden serie — 1975 I (1b), s. 3) tilsigter gradvis fjernelse af hindringerne for den væsentligste del af samhandelen mellem de kontraherende parter. Efter aftalens artikel 12 »er [aftalens bestemmelser] ikke til hinder for sådanne forbud eller restriktioner vedrørende indførsel, udførsel eller transit, som er begrundet i hensynet til den offentlige sædelighed, den offentlige orden, den offentlige sikkerhed, beskyttelse af menneskers og dyrs liv og sundhed, beskyttelse af planter, beskyttelse af nationale skatte af kunstnerisk, historisk eller arkæolo-

gisk værdi eller beskyttelse af industriel eller kommerciel ejendomsret. Disse forbud eller restriktioner må dog hverken udgøre et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen«.

10 Aftalens artikel 12 har ingen forbindelse med den kvalitetskontrol, som der er tale om i hovedsagen. Bestemmelsen kan derfor ikke finde anvendelse her. Det må endvidere konstateres, at aftalen ikke indeholder noget forbud mod kvantitative udførselsrestriktioner eller mod foranstaltninger med tilsvarende virkning. Under disse omstændigheder pålægger aftalen ikke Fællesskabet eller medlemsstaterne nogen pligt til at ophæve sådanne foranstaltninger.

11 Endelig kan den midlertidige overenskomst, som Fællesskabet indgik med Østrig den 22. juli 1972 (JO L 223 af 29. 9. 1972, s. 1), og som trådte i kraft den 2. oktober 1972, heller ikke være grundlag for at anfægte, at de omtvistede franske bestemmelser finder anvendelse på eksporten af ure til Østrig. Den midlertidige overenskomsts artikel 10 indeholder et forbud mod nye kvantitative restriktioner, hvilket dog ikke forpligter parterne til at ophæve eksisterende restriktioner.

For øvrigt skal artikel 16 i den nævnte overenskomst, der med hensyn til formulering svarer til den nævnte artikel 12 i aftalen med Spanien, fortolkes på samme måde som denne, jf. ovenfor.

Vedrørende sagens omkostninger

12 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har indgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (anden afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt den af Tribunal correctionnel de Besançon ved dom af 29. september 1978, for ret:

Det var hverken i strid med den mellem Fællesskabet og Grækenland den 9. juli 1961 indgåede associeringsaftale, eller med den mellem

Fællesskabet og Spanien den 29. juni 1970 indgåede aftale, eller med den mellem Fællesskabet og Østrig den 22. juli 1972 indgåede midlertidige overenskomst, at en medlemsstat i 1972 anvendte bestemmelser, hvorefter der ved eksport af bestemte varer til tredjelande krævedes en licens eller en afgiftsfri typeattest, der erstattede licensen, og som kunne nægtes, såfremt varernes kvalitet ikke opfyldte visse normer, fastsat af det organ, som udstedte attesten.

Mackenzie Stuart Pescatore Touffait

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 11. oktober 1979.

A. Van Houtte
Justitssekretær

A. J. Mackenzie Stuart
Formand for anden afdeling

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT F. CAPOTORTI FREMSAT DEN 5. JULI 1979 [1]

Høje Ret.

1. I nærværende sag skal der foretages en fortolkning af en række bestemmelser om den internationale samhandel, som findes i de aftaler, som Det europæiske økonomiske Fællesskab indgik med Grækenland, Spanien og Østrig henholdsvis den 9. juli 1961, 29. juni 1970 og 22. juli 1972. I det væsentlige spørges Domstolen, om aftalerne indeholder et forbud mod foranstaltninger svarende til kvantitative udførselsrestriktioner.

De faktiske omstændigheder, som tvisten er udsprunget af, kan sammenfattes således.

Eksporten til andre lande af ure fremstillet i Frankrig var indtil den 14. juli 1977 betinget af, at Cetehor (det tekniske center for urindustrien) udstedte enten en licens eller en kontrolattest, der attesterede, at varerne var i overensstemmelse med bestemte kvalitetsnormer. Da der i 1972 blev konstateret et tilfælde af

1 — Oversat fra italiensk.